Európsky parlament
2024-2029

PRIJATÉ TEXTY

P10_TA(2025)0247

Inštitucionálne dôsledky rokovaní o rozšírení EÚ

Uznesenie Európskeho parlamentu z 22. októbra 2025 o inštitucionálnych dôsledkoch rokovaní o rozšírení EÚ (2025/2041(INI))

Európsky parlament,

– so zreteľom na Zmluvu o Európskej únii (ďalej len „Zmluva o EÚ“), najmä na jej články 31 ods. 3, 48 a 49,

– so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej články 81 ods. 3, 83, 136, 153 ods. 2, 192 ods. 2, 312 ods. 2 a 333,

– so zreteľom na závery Európskej rady z 23. a 24. júna 2022, 29. a 30. júna 2023, 26. a 27. októbra 2023, 14. a 15. decembra 2023 a 27. júna 2024,

– so zreteľom na vyhlásenie Európskej rady z Granady zo 6. októbra 2023,

– so zreteľom na správu predsedníctva Rady o pokroku o budúcnosti Európy z 10. júna 2024,

– so zreteľom na oznámenie Komisie z 23. marca 2024 o reformách pred rozšírením a o preskúmaní politík (COM(2024)0146),

– so zreteľom na svoje uznesenie zo 16. februára 2017 o zlepšení fungovania Európskej únie využitím potenciálu Lisabonskej zmluvy[1] a na svoje uznesenie z 11. júla 2023 o vykonávaní *premosťovacích doložiek* v zmluvách EÚ[2],

– so zreteľom na správu o konečnom výsledku Konferencie o budúcnosti Európy z 9. mája 2022 a na svoje uznesenie zo 4. mája

---

1 Ú. v. EÚ C 252, 18.7.2018, s. 215.
2 Ú. v. EÚ C, C/2024/3996, 17.7.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/3996/oj.

2022 o opatreniach v nadväznosti na závery Konferencie o budúcnosti Európy[3],

– so zreteľom na svoje uznesenie z 9. júna 2022 o výzve na zvolanie konventu na účel revízie zmlúv[4] a na svoje uznesenie z 22. novembra 2023 o návrhoch Európskeho parlamentu na zmenu zmlúv[5] a aktivácii článku 48 Zmluvy o EÚ, v ktorých žiada Európsku radu, aby sa dohodla na zvolaní konventu na účel reformy zmlúv,

– so zreteľom na svoje uznesenie z 29. februára 2024 o prehĺbení integrácie EÚ s ohľadom na budúce rozšírenie[6],

– so zreteľom na správu Maria Draghiho z 9. septembra 2024 s názvom Budúcnosť európskej konkurencieschopnosti, na správu Enrica Lettu zo 17. apríla 2024 s názvom Oveľa viac než len trh a na správu Sauliho Niinistöa z 30. októbra 2024 s názvom Spoločne bezpečnejší: posilnenie európskej civilnej a vojenskej pripravenosti a pohotovosti,

– so zreteľom na článok 55 rokovacieho poriadku,

– so zreteľom na správu Výboru pre ústavné veci (A10-0177/2025),

A. keďže deväť z desiatich krajín, ktoré sa v súčasnosti usilujú o vstup do EÚ, má štatút kandidátskej krajiny, z ktorých niektoré majú tento štatút už mnoho rokov; keďže tieto kandidátske krajiny sa nachádzajú v rôznych fázach prístupového procesu a rokovaní; keďže Gruzínsko 28. novembra 2024 jednostranne pozastavilo prístupové rokovania s EÚ;

B. keďže útočná vojna Ruska proti Ukrajine a ďalšie pretrvávajúce geopolitické výzvy vrátane znepokojujúceho posunu v transatlantických vzťahoch dali nový geostrategický význam a impulz procesu pristúpenia k EÚ a európskemu zjednoteniu;

C. keďže pristúpenie k Európskej únii musí zostať procesom založeným na zásluhách, ktorý bude vychádzať z posúdenia plnenia kodanských kritérií a realizácie potrebných reforiem zo strany každého žiadateľa – najmä v oblastiach „základného“ dodržiavania zásad demokracie, právneho štátu, ľudských práv a dobrej správy vecí verejných, ako aj zosúladenia so spoločnou zahraničnou a bezpečnostnou politikou EÚ – s cieľom zabezpečiť, aby rozšírenie EÚ a jej jednotný trh skôr posilnilo, než oslabilo;

---

3 Ú. v. EÚ C 465, 6.12.2022, s. 109.
4 Ú. v. EÚ C 493, 27.12.2022, s. 130.
5 Ú. v. EÚ C, C/2024/4216, 24.7.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/4216/oj.
6 Ú. v. EÚ C, C/2024/6746, 26.11.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/6746/oj.

D. keďže rozširovanie je historický záväzok, kľúčový nástroj zahraničnej politiky EÚ, strategická geopolitická priorita a jedna z najúspešnejších politík EÚ, ktorá predstavuje investíciu do budúcnosti európskeho kontinentu;

E. keďže pristupujúce krajiny by mali uskutočňovať požadované reformy a dosiahnuť konkrétny a nezvratný pokrok v hlavných prvkoch procesu rozširovania; keďže EÚ a členské štáty by mali finančne a technicky podporovať kandidátske krajiny pri plnení týchto kritérií; keďže nemôžu existovať žiadne skrátené postupy, pokiaľ ide o hodnoty a základné zásady EÚ;

F. keďže rozšírená EÚ by získala väčšiu politickú, hospodársku a vojenskú silu a pákový efekt na globálnej scéne a zároveň by posilnila spoločné demokratické hodnoty v celom regióne rozšírenia EÚ; keďže rozšírený jednotný trh je dôležitý tak pre EÚ, ako aj pre pristupujúce krajiny, čo z EÚ zároveň robí ešte konkurencieschopnejšieho hospodárskeho aktéra a atraktívnejšieho obchodného partnera; keďže akékoľvek nedosiahnutie pokroku v oblasti rozširovania EÚ by ohrozilo hospodárske a bezpečnostné záujmy EÚ a v konečnom dôsledku by mohlo prinútiť krajiny, ktoré nie sú členmi EÚ, aby sa hospodársky a politicky spojili s inými blokmi (napr. Rusko a Čína), čo by mohlo viesť k vytvoreniu konkurenčných hospodárskych oblastí a zníženiu globálneho hospodárskeho vplyvu EÚ a zároveň vytvoreniu príležitostí na destabilizačné úsilie zo strany bezprostredného susedstva EÚ;

G. keďže krajiny, ktoré pristúpili k EÚ v roku 2004 – a EÚ ako celok – zaznamenali vo viacerých oblastiach výrazný hospodársky rast a vyššie normy vrátane nárastu HDP na obyvateľa v priemere o 30 %; keďže všetky nové členské štáty zaznamenali v priemere ďalších 12 % rastu HDP v porovnaní s ich predpokladaným rastom, ak by k EÚ neboli bývali pristúpili, a keďže tento rast bol badateľný do piatich rokov od ich pristúpenia; keďže za ostatných 20 rokov hospodárstvo EÚ vzrástlo o 27 %; keďže krajiny, ktoré už boli súčasťou EÚ v čase rozšírenia v roku 2004, zaznamenali aj rast a prosperitu s jasnou kauzálnou súvislosťou s rozšírenými trhmi, prepojenosťou a investíciami v dôsledku rozšírenia; keďže každý región zaznamenáva hospodársky rast v dôsledku rozšírenia, ale že najchudobnejšie regióny zaznamenávajú najvyšší relatívny hospodársky rast;

H. keďže HDP na obyvateľa západného Balkánu, Ukrajiny, Moldavska a Gruzínska zostáva približne na úrovni 50 % HDP EÚ alebo nižšie, hoci niektoré kandidátske krajiny v posledných rokoch vykazujú stabilný hospodársky rast, čo umožňuje prístup založený na zásluhách a orientovaný na budúcnosť; keďže skúsenosti po všetkých rozšíreniach EÚ ukazujú pozitívny vplyv členstva v EÚ a členstva v jednotnom trhu EÚ a prístupu k štrukturálnym fondom na hospodársku a sociálnu konvergenciu; keďže zo štúdií vyplýva, že pridanie 10 nových členských štátov by znížilo rozdiel medzi HDP na

obyvateľa medzi EÚ a USA o 10 %; keďže okrem iného rozšírený prístup k pracovným trhom, priemyselným kapacitám, digitálnym technológiám, najmä umelej inteligencii, a kritickým nerastným surovinám vzácnych zemín by EÚ umožnil urýchliť zelenú, digitálnu a spravodlivú transformáciu a zároveň znížiť náklady, pričom by sa zároveň stala strategicky nezávislejšou od Ruska, Číny a ďalších systémových konkurentov; keďže scenáre kombinujúce podstatné rozšírenie a silnú konvergenciu by mohli do roku 2035 zvýšiť HDP EÚ o približne 10 biliónov USD;

I. keďže predvstupové nástroje zohrávajú dôležitú úlohu, pretože poskytujú cenné skúsenosti pri navrhovaní modernizovaných podporných nástrojov prispôsobených osobitným potrebám krajín, ako to bolo v prípade Phare (program pomoci Spoločenstva krajinám strednej a východnej Európy), SAPARD (predvstupový poľnohospodársky nástroj) a ISPA (nástroj štrukturálnych politík pre predvstupové obdobie);

J. keďže niektoré krajiny mimo EÚ čelia rôznym úrovniam politickej nestability a keďže vykonávanie reforiem súvisiacich s členstvom v EÚ v týchto krajinách, ako sa ukázalo pri predchádzajúcich rozšíreniach, by malo prispieť k stabilite a dodržiavaniu zásad právneho štátu v regióne; keďže EÚ má k dispozícii rozsiahly súbor nástrojov na presadzovanie dodržiavania základných hodnôt v členských štátoch a na zabezpečenie politickej stability európskeho projektu ako celku; keďže tento súbor nástrojov sa musí ešte zreformovať a posilniť, najmä prostredníctvom dôsledného vykonávania mechanizmu právneho štátu a účinnej ochrany základných hodnôt EÚ zakotvených v článku 2 Zmluvy o EÚ, a to aj stanovením podmienok v súčasnom a budúcom viacročnom finančnom rámci (ďalej len „VFR“);

K. keďže Komisia a Európsky parlament by mali rozvíjať kampane na zvyšovanie informovanosti v členských štátoch a kandidátskych krajinách, aby boli občania riadne informovaní o možnostiach rozširovania, a zároveň bojovať proti zahraničnej manipulácii s informáciami a zasahovaniu zo strany Ruska a iných krajín, ktorých cieľom je oslabiť verejnú podporu rozširovania;

L. keďže inštitucionálny rámec EÚ, a najmä jej rozhodovacie procesy, treba posilniť a zlepšiť pre súčasnú Európsku úniu s 27 členskými štátmi; keďže príprava na rozšírenie vyžaduje reformy v EÚ a keďže EÚ by mala viesť proces rozširovania súbežne s inštitucionálnymi reformami a reformami rozhodovacieho procesu, ktoré sú potrebné na zachovanie integračnej kapacity EÚ; keďže vzhľadom na vyhliadky na budúce rozšírenia je reforma inštitúcií, politík a rozhodovacích postupov EÚ potrebnejšia a naliehavejšia ako kedykoľvek predtým;

M. keďže predchádzajúcim rozšíreniam predchádzali alebo ich sprevádzali vnútorné inštitucionálne reformy riadenia Únie a keďže

tieto procesy rozšírenia zvyčajne poskytli silný stimul pre rozvoj a hospodársky a demokratický impulz v kandidátskych krajinách;

N. keďže Európska rada vo svojom vyhlásení z Granady zo 6. októbra 2023 uznala, že potrebné urýchlenie reformného úsilia v kandidátskych krajinách by malo byť sprevádzané súbežným procesom príprav a reforiem v rámci EÚ;

O. keďže Európska rada vo svojich záveroch z 27. júna 2024 stanovila plán budúcej práce na vnútorných reformách; keďže Európska rada uznáva, že posilnenie suverenity EÚ a európskej suverenity si vyžaduje reformy, ktoré EÚ umožnia splniť jej dlhodobé ambície, dosiahnuť svoje politiky a priority a reagovať na nové geopolitické skutočnosti a výzvy;

P. keďže podľa týchto záverov by vnútorné reformy mali postupovať súbežne s procesom rozširovania, aby boli politiky vhodné pre budúcnosť a financované vhodným spôsobom a tak, aby inštitúcie EÚ naďalej fungovali a konali efektívne; keďže Európska rada vyzvala Komisiu, aby v roku 2025 predložila hĺbkové preskúmanie politiky zamerané na štyri oblasti, a to na hodnoty a právny štát, politiky, rozpočet a správu vecí verejných;

Q. keďže perspektíva nadchádzajúceho rozšírenia vystavuje EÚ trojitej výzve, a to zabezpečiť účinné rozhodovacie postupy (výzva efektívnosti), zhromaždiť dostatočné zdroje na dosiahnutie strategických cieľov (výzva v oblasti moci a zdrojov) a zabezpečiť demokratickú legitimitu a zodpovednosť za svoje činnosti (výzva v oblasti demokracie);

R. keďže reformy inštitucionálneho rámca EÚ pred rozšírením by mohli priniesť napredovanie k diferencovaným integračným riešeniam v prípadoch, keď to zmluvy umožňujú; keďže postupy podľa článkov 20, 42 a 46 Zmluvy o EÚ o posilnenej spolupráci a stálej štruktúrovanej spolupráci (ďalej len „PESCO“) umožňujú ochotným členským štátom prehĺbiť ich integráciu a posilniť ich spoluprácu v rámci nevýhradných právomocí EÚ;

S. keďže v konkrétnych oblastiach politiky by sa na prechod od požiadavky *jednomyseľnosti* k hlasovaniu kvalifikovanou väčšinou mohli okamžite použiť tzv. premosťovacie doložky; keďže v Zmluvy o EÚ sa stanovuje, že konečným cieľom postupného vymedzenia spoločnej obrannej politiky EÚ je vytvorenie spoločnej obrany jednomyseľným rozhodnutím Európskej rady, ktorá musí byť zlučiteľná s NATO;

T. keďže vzhľadom na obmedzenú flexibilitu zmlúv by sa mala zvážiť dôkladnejšia reforma prostredníctvom cielených zmien zmluvy; keďže Európsky parlament aktivoval postup revízie zmluvy a predložil Rade návrhy na zmenu zmlúv v súlade s článkom 48 ods. 2 Zmluvy o EÚ;

Náklady na nereformovanie rozšírenej EÚ

1. tvrdí, že EÚ a kandidátske krajiny vždy využívali rozširovanie ako politický a geopolitický nástroj na podporu demokracie, stability, bezpečnosti a prosperity na celom kontinente; zastáva názor, že rozšírenie EÚ predstavuje dlhodobú geostrategickú investíciu;

2. zdôrazňuje, že útočná vojna Ruska proti Ukrajine a ďalšie geopolitické výzvy zvýrazňujú naliehavosť pokroku v procese rozširovania; trvá na tom, že úspešné a udržateľné rozšírenie si vyžaduje dlhodobú politickú víziu a odvážne rozhodnutia zamerané na podporu efektívnej, silnej a demokratickej Európy;

3. konštatuje, že zo skúseností vyplýva, že každá nová vlna rozširovania prináša nové inštitucionálne a politické výzvy, ktoré by sa mali riešiť včas, najlepšie pred tým, ako sa kandidátske krajiny stanú členskými štátmi, aby sa zabezpečilo účinné fungovanie EÚ a predišlo zablokovaniu inštitúcií; poukazuje na to, že každému rozšíreniu v histórii európskeho projektu predchádzali alebo ho sprevádzali potrebné vnútorné inštitucionálne reformy;

4. uznáva, že cieľom jednomyseľnosti je zabezpečiť, aby sa riešili oprávnené obavy všetkých členských štátov; domnieva sa však, že rozšírená EÚ si bude vyžadovať sofistikovanejšiu koordináciu pri riešení výziev, ktorým čelí súčasný proces rozširovania: zdôrazňuje, že je dôležité riešiť ťažkosti spôsobené jednomyseľnosťou v Rade vrátane využívania jednomyseľnosti na prechodné kroky v procese rozširovania, ktoré spomaľuje pristúpenie nových členov k EÚ z dôvodu dvojstranných otázok; pripomína, že článok 49 Zmluvy o EÚ umožňuje prechod na hlasovanie kvalifikovanou väčšinou bez toho, aby sa vyžadovali zmeny zmluvy; berie na vedomie ťažkopádnu a zastaranú štruktúru a riadenie rozpočtu EÚ a možné prerozdelenie pri prideľovaní prostriedkov z poľnohospodárskych a kohéznych fondov; pripomína, že rozšírenie EÚ je príležitosťou na prehodnotenie kľúčových politík EÚ v tejto oblasti; podporuje všetky iniciatívy zamerané na zefektívnenie rozhodovacieho procesu, ktorý je kľúčom k posilneniu konkurencieschopnosti EÚ;

5. opakuje svoje stanovisko, že prehlbovanie Únie, jej prístupového procesu a zjednotenie Európy by malo prebiehať ruka v ruke; zdôrazňuje, že inštitucionálne a finančné reformy EÚ sú potrebné na riešenie výziev súčasného procesu rozširovania a na zabezpečenie schopnosti EÚ absorbovať nových členov a podporovať ich úspešnú integráciu bez destabilizácie hospodárstiev ostatných členských štátov alebo prehlbovania sociálneho napätia;

6. uznáva, že ad hoc riešenia by mohli slúžiť ako dočasné riešenia, ale chýba im predvídateľnosť, demokratická transparentnosť a zodpovednosť a dlhodobá udržateľnosť, ktorú môžu priniesť len štrukturálne reformy;

Ciele inštitucionálnych reforiem pred rozšírením: efektívnosť, moc a demokracia

7. je pevne presvedčený, že inštitucionálne reformy EÚ bez ohľadu na rozhodovací postup ich prijatia by mali zvýšiť schopnosť EÚ konať efektívne a včas; poukazuje na to, že reformy inštitucionálneho rámca EÚ pred rozšírením by mali spĺňať ciele zlepšenia efektívnosti EÚ, zvýšenia jej sily na globálnej scéne a zvýšenia demokracie, legitimity a zodpovednosti EÚ;

Výzvy v oblasti účinnosti

8. zdôrazňuje, že v záujme zlepšenia efektívnosti rozšírenej EÚ by sa malo upraviť zloženie inštitúcií EÚ, zefektívniť ich činnosť a zlepšiť ich fungovanie; navrhuje, aby sa proces rozširovania podporoval včasným a úzkym zapojením kandidátskych krajín do fungovania inštitúcií EÚ, napr. prostredníctvom štatútu pozorovateľa; konštatuje, že by sa to dalo úspešne dosiahnuť podobným spôsobom ako pri rozširovaní v roku 2004; ako pozitívny príklad takejto postupnej integrácie hodnotí úsilie Komisie zapojiť kandidátske krajiny do oblasti bezpečnosti a obrany, najmä prostredníctvom ich zmienky v bielej knihe o budúcnosti obrany EÚ a v stratégii vnútornej bezpečnosti;

9. konštatuje, že inštitucionálne reformy pred rozšírením sa musia zaoberať dôsledkami rozšírenia na zloženie Európskeho parlamentu; zdôrazňuje, že Európsky parlament by si mal zachovať takú veľkosť, ktoré umožní jeho riadne fungovanie, no zároveň musí zabezpečiť primeranú demokratickú reprezentatívnosť; zdôrazňuje, že je potrebné uprednostniť internú a medziinštitucionálnu prácu na určení trvalého mechanizmu prideľovania kresiel, ktorý dokáže zabezpečiť spravodlivé, transparentné a trvalé demografické a geografické zastúpenie pri dodržiavaní zásady zostupnej proporcionality; pripomína svoju pozíciu, že rozdelenie kresiel v Európskom parlamente by sa malo posudzovať spolu so systémom hlasovania v Rade;

10. konštatuje, že súčasné zloženie Komisie musí zohľadňovať rozšírenie; v tejto súvislosti pripomína flexibilitu stanovenú v Lisabonskej zmluve; zdôrazňuje, že akékoľvek zníženie počtu členov kolégia komisárov, ako sa stanovuje v článku 17 ods. 5 Zmluvy o EÚ, musí naďalej zabezpečovať geograficky, demograficky a rodovo vyvážené zloženie Komisie;

11. uznáva potrebu zvážiť revíziu fungovania a rozhodovacieho procesu Rady vzhľadom na rozšírenie; konštatuje, že kvalifikovaná väčšina sa musí nanovo vymedziť s cieľom zlepšiť rovnováhu medzi väčšími a menšími krajinami a zachovať vyššie prahové hodnoty pre najdôležitejšie a politicky najcitlivejšie rozhodnutia; v tejto súvislosti pripomína svoje uznesenie z 22. novembra 2023 o návrhoch

Európskeho parlamentu na zmenu zmlúv, najmä pokiaľ ide o hlasovacie väčšiny v Rade; požaduje čo najväčšiu transparentnosť a integritu rozhodovacieho procesu Rady vzhľadom na rozšírenie;

12. navrhuje posilniť a zreformovať postup uvedený v článku 7 Zmluvy o EÚ tak, že sa ukončí uplatňovanie jednomyseľnosti pri prijímaní rozhodnutí Európskou radou, zavedie sa jasný časový rámec a o prípadoch porušenia bude rozhodovať Súdny dvor Európskej únie;

Výzva v oblasti moci a zdrojov

13. opakuje svoju výzvu na revíziu riadenia VFR, najmä pridelením úplných spolulegislatívnych právomocí nad výdavkovou stranou rozpočtu EÚ vrátane prijatia VFR;

14. je presvedčený, že súčasná povinná doložka o revízii v prípade rozšírenia by sa mala zachovať aj v ďalšom VFR a že vnútroštátne finančné prostriedky by nemali byť dotknuté; podčiarkuje, že v budúcom VFR sa budú musieť zaviesť aj vhodné prechodné a postupne zavádzané opatrenia pre kľúčové výdavkové oblasti, ako je súdržnosť a poľnohospodárstvo, a to na základe dôkladného posúdenia ich vplyvov na rôzne odvetvia;

15. domnieva sa, že budúci VFR bude rozhodujúci pre prípravu EÚ na rozšírenie a kandidátskych krajín na pristúpenie;

16. pripomína pozíciu Európskeho parlamentu vyjadrenú v uznesení zo 7. mája 2025 o prepracovanom dlhodobom rozpočte Únie v meniacom sa svete[7], že dlhodobý rozpočet EÚ sa musí odkloniť od historicky reštriktívnej úrovne 1 % súhrnného hrubého národného dôchodku, ktorú si sama stanovila; zdôrazňuje, že správy Draghiho a Lettu ukázali, že EÚ potrebuje značné dodatočné vlastné zdroje, aby sa stala konkurencieschopnejšou, dokončila spravodlivú a zelenú transformáciu a bola schopná sa do roku 2030 samostatne brániť pred ruskou agresiou;

17. zdôrazňuje, že budúci VFR na obdobie po roku 2027 a účinnejší rozpočet vrátane nového balíka vlastných rezerv by mali EÚ umožniť rozhodný krok smerom k rozšíreniu a zároveň zachovať súčasné politiky, programy a priority;

Výzvy v oblasti demokracie

18. zdôrazňuje, že je dôležité posilniť demokratickú legitimitu politík EÚ posilnením rozhodovacích a kontrolných práv Európskeho parlamentu, ktorý je jedinou priamo volenou inštitúciou zastupujúcou občanov EÚ, vrátane silných vyšetrovacích právomocí;

---

7 Prijaté texty, P10_TA(2025)0090.

19. zdôrazňuje kľúčovú úlohu, ktorú v procese pristupovania do EÚ zohrávajú parlamenty krajín pristupujúcich do EÚ, najmä pri prijímaní právnych predpisov súvisiacich s pristúpením, a v tejto súvislosti zdôrazňuje význam parlamentnej spolupráce a budovania konsenzu v otázkach pristúpenia k EÚ; opakuje, že Európsky parlament je pripravený využiť svoje politické a technické zdroje na pomoc parlamentom v pristupujúcich krajinách pri napredovaní v reformnom programe EÚ, a to aj prostredníctvom činností na podporu demokracie; víta pokrok, ktorý sa dosiahol vo viacerých kandidátskych krajinách, a to aj prostredníctvom sprostredkovateľských aktivít a procesu dialógu Jeana Monneta;

20. zdôrazňuje, že reforma rozhodovacích procesov EÚ si vyžaduje posilnenie postavenia Európskeho parlamentu tým, že sa postaví na rovnakú úroveň s Radou; opakuje svoju výzvu, aby Európsky parlament získal plné právo legislatívnej iniciatívy – právomoc navrhovať, meniť alebo rušiť právne predpisy EÚ; vyjadruje presvedčenie, že všeobecné a priame právo iniciatívy ešte viac posilní demokratickú legitimitu EÚ a postavenie jej občanov;

21. zdôrazňuje, že právo iniciatívy Európskeho parlamentu zďaleka nepostačuje na to, aby mohol zastupovať občanov EÚ, občiansku spoločnosť a sociálnych partnerov v európskych inštitúciách, čím sa Komisii fakticky ponecháva monopol legislatívnej iniciatíve;

22. zdôrazňuje, že Lisabonskou zmluvou sa už Európskemu parlamentu udeľuje priame právo iniciatívy, pričom sa uznáva jeho právomoc samostatne sa organizovať, jeho kontrolná funkcia, ako aj demokratická legitimita ako jedinej priamo volenej inštitúcie EÚ;

23. považuje za nevyhnutné zlepšiť transparentnosť a demokratickú zodpovednosť Európskeho parlamentu posilnením európskeho rozmeru volieb a stanovením jednotných volebných pravidiel v celej EÚ; vyzýva ostatné členské štáty, aby ratifikovali rozhodnutie Rady 2018/994[8]; vyzýva Radu, aby pracovala na návrhoch predložených v pozícii Európskeho parlamentu z 3. mája 2022[9]; opakuje svoju výzvu adresovanú Európskemu parlamentu a Rade, aby pokročili v

---

8 Rozhodnutie Rady (EÚ, Euratom) 2018/994 z 13. júla 2018, ktorým sa mení Akt o priamych a všeobecných voľbách poslancov Európskeho parlamentu pripojený k rozhodnutiu Rady 76/787/ESUO, EHS, Euratom z 20. septembra 1976 (Ú. v. EÚ L 178, 16.7.2018, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2018/994/oj).

9 Legislatívne uznesenie Európskeho parlamentu z 3. mája 2022 o návrhu nariadenia Rady o priamych a všeobecných voľbách poslancov Európskeho parlamentu, ktorým sa zrušuje rozhodnutie Rady (76/787/ESUO, EHS, Euratom) a Akt o priamych a všeobecných voľbách poslancov Európskeho parlamentu pripojený k tomuto rozhodnutiu (Ú. v. EÚ C 465, 6.12.2022, s. 171).

diskusiách o zavedení trvalého mechanizmu prideľovania kresiel Európskeho parlamentu;

Spôsoby zavedenia inštitucionálnych reforiem pred rozšírením

24. domnieva sa, že uvedené ciele inštitucionálnych reforiem pred rozšírením možno realizovať rôznymi prostriedkami vrátane aktivácie flexibility, ktorú ponúkajú súčasné zmluvy, prostredníctvom jednej alebo viacerých cielených zmien zmluvy;

25. pripomína, že viaceré nástroje flexibility, ako sú *premosťovacie* doložky, posilnená spolupráca, konštruktívne zdržanie sa hlasovania, PESCO a ustanovenia o výnimkách, sú už v súčasnom právnom rámci EÚ možné, o čom svedčia skúsenosti so schengenským priestorom, jedným z najväčších úspechov EÚ, a s eurozónou; pripomína, že v rámci prístupových postupov možno rokovať o riešeniach postupného zavádzania, dočasných výnimkách v určitých oblastiach politiky a prechodných obdobiach;

26. opakuje svoj postoj, že diferencovaná integrácia by mala vždy prebiehať v rámci zmluvy a zachovávať jednotu inštitúcií EÚ a nemala by viesť k vytvoreniu paralelných inštitucionálnych usporiadaní či usporiadaní, ktoré by boli nepriamo v rozpore s duchom a základnými zásadami práva EÚ, ale v prípade potreby by mala umožniť zriadenie osobitných orgánov bez toho, aby boli dotknuté právomoci a úloha inštitúcií EÚ;

27. zdôrazňuje, že flexibilita, ktorú poskytujú súčasné zmluvy, umožňuje urobiť viac pre pokrok smerom k Európskej obrannej únii bez toho, aby bol potrebný komplexný proces reformy zmluvy; zdôrazňuje, že zriadenie stálej európskej obrannej únie si v konečnom dôsledku bude vyžadovať jednomyseľné rozhodnutie v súlade s článkom 42 ods. 2;

28. zdôrazňuje, že v oblasti obrany umožňuje PESCO (bývalý článok 46 Zmluvy o EÚ) skupine členských štátov pokročiť smerom k vytvoreniu európskeho obranného systému; konštatuje, že napriek tomu, že PESCO sa využíva najmä na projekty v oblasti obranného priemyslu, má širší potenciál umožniť ochotným členským štátom bezodkladne inštitucionalizovať spoločnú obranu, a to aj v prípade, že v Európskej rade neexistuje jednomyseľnosť;

29. zdôrazňuje, že podľa existujúcich ustanovení zmluvy by rozhodnutie prijaté kvalifikovanou väčšinou umožnilo vytvorenie európskeho obranného systému podľa článku 42 ods. 6 Zmluvy o EÚ a článku 1 písm. b) protokolu č. 10, pričom by sa ponechal priestor na pristúpenie iných členských štátov v neskoršej fáze, ako to bolo v prípade hospodárskej a menovej únie; v tejto súvislosti vyzýva Komisiu a ochotné členské štáty, aby na tento účel bezodkladne aktivovali ustanovenia PESCO;

30. vyzýva Komisiu a Radu, aby jasne oznámili výsledky preskúmania politík a aby v spolupráci s Európskym parlamentom vypracovali realistický a postupný plán na realizáciu potrebných inštitucionálnych reforiem v spojení s procesom rozširovania;

°

° °

31. poveruje svoju predsedníčku, aby postúpila toto uznesenie Rade a Komisii.